

Protesty proti gruzínské drogové politice

Dne 7. prosince se v Tbilisi před budovou parlamentu uskutečnila protestní akce proti gruzínské drogové politice pod názvem „Zákon zabíjí“. Shromáždění bylo zorganizováno představiteli cca 40 gruzínských nevládních organizací sjednocených v Národní platformě drogové politiky Gruzie. Dle nich je represivní přístup gruzínského státu, kdy za ilegální držení narkotik hrozí tvrdé trestní postihy, kontraproduktivní a vede spíše ke zvyšování počtu drogově závislých a nakažených žloutenkou typu C či virem HIV. Platforma naopak vyžaduje dekriminálníci užívání drog a posílení zdravotní pomoci drogově závislým.

(EN) <http://www.rferl.org/a/protesters-denounce-georgias-drug-laws/28163995.html>

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/a/28161845.html>

EUMM prodloužena do konce roku 2018

Evropská rada prodloužila mandát Monitorovací mise Evropské unie v Gruzii (EUMM) na další dva roky, tedy do konce roku 2018. Mise byla založena po pětidenní válce mezi Ruskem a Gruzii v roce 2008 a jejím cílem je monitorovat oblasti podél administrativních hranic Gruzie se separatistickými neuznanými republikami Abcházií a Jižní Osetií.

(EN) <http://www.rferl.org/a/eumm-monitoring-mission-georgia-prolonged/28171644.html>

Konec abchazské politické krize v nedohlednu

V prosinci se v Abcházii odehrálo další dějství táhlé politické krize, když hlavní opoziční síla Amcachara opětovně vyzvala prezidenta Chadžimbu k rezignaci. Prezident je podroben kritice zejména kvůli pomalému tempu reform, sílící korupci a nenaplnění volebních slibů. Opoziční tábor následně na 15. prosince svolal národní shromáždění, na což proprezidentské síly reagovaly zorganizováním protidemonstrace. Obou se zúčastnily stovky lidí.

Napětí v Abcházii přitom gradovalo již v předcházejících týdnech. Na přelomu listopadu a prosince jednoho z lídrů opozičního bloku, Aslana Bžaniju, zadrželi k výslechu ruští pohraničníci. Abchazské silové složky, údajně ve snaze odstrašit opozici před plánovaným shromážděním, prováděly koordinované prohlídky aut na silnicích. Pár dní před uličními protesty abchazská bezpečnostní služba informovala o nálezů úkrytu zbraní a munice a obvinila radikální jednotlivce uvnitř opozice z plánů na ozbrojené převzetí moci.

Prezident Chadžimba rezignaci trvale odmítá, prosincové protesty ale přinesly výsledky v podobě společného podpisu „Memoranda o porozumění“ a Chadžimbovy nabídky přenechat několik vládních postů opozici. Tyto plánované změny nicméně nebudou mít dlouhého trvání, jelikož Abcházii čekají v březnu 2017 parlamentní volby, z nichž vzejde nová vláda, což s sebou zřejmě přinese další politickou konfrontaci.

(EN) <http://www.rferl.org/a/russia-detains-abkhazia-opposition-figure-follow-khajimba-resignation-demand/28155105.html>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/294044/>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/294227/>

(EN) <http://www.rferl.org/a/abkhazia-khajimba-opposition-georgia/28180458.html>

(EN) <http://www.eurasianet.org/node/81736>

V Jižní Osetii odstartovala předvolební prezidentská kampaň

Datum prezidentských voleb v Jižní Osetii bylo stanoveno na 9. dubna 2017. Přestože by oficiálně měla být předvolební kampaň zahájena až v polovině ledna, očekávaný ostrý souboj dvou favorizovaných kandidátů – stávajícího prezidenta Leonida Tibilova a předsedy parlamentu Anatolije Bibilova – byl fakticky odstartován již na konci prosince sporem ohledně nezdařeného schválení rozpočtu této neuznané republiky na rok 2017. Zatímco prezident Tibilov z tohoto problematického rozhodnutí parlamentu veřejně obvinil přímo předsedu Bibilova, ten se bránil, že parlament, jako kolektivní těleso, pouze hlasoval ve shodě s ústavou a poukázal na chybu v návrhu rozpočtu, který počítal s vydělením prostředků pro již neexistující Nejvyšší arbitrážní soud.

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/a/28164206.html>

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/a/28204269.html>

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/a/28206309.html>

Tragédie na vrtné plošině v Kaspiku

Deset zaměstnanců státní společnosti SOCAR pohltilo Kaspického moře poté, co se 15. prosince vlivem silného větru zřítily část ropné plošiny. Dosud bylo nalezeno pouze jedno tělo, devět lidí je stále pohřešováno. Experti dlouhodobě upozorňují na fakt, že pracovní podmínky na mnoha ropných plošinách zdaleka neodpovídají současným bezpečnostním standardům; sami pracovníci v ropném odvětví dlouhodobě o problému nemluví veřejně ze strachu z případné ztráty zaměstnání. Přitom podobné tragédie nejsou v Ázerbájdžánu ojedinělé - v loňském prosinci zahynulo během požáru na vrtné plošině 12 lidí a dalších 19 je dodnes nezvěstných; za poslední tři roky zahynulo či zmizelo celkem 50 lidí pracujících na ropných plošinách. Občanská aktivistka a představitelka Výboru na ochranu práv zaměstnanců v ropném průmyslu Mirvari Gahramanli tvrdí, že za podobné katastrofy může lhostejnost a nezodpovědnost osob odpovědných za kontroly technického stavu těžebních zařízení. Některá z nich jsou přitom stará i padesát let. Státní společnost SOCAR se vůči nařčením ohrazuje, technický stav ropných zařízení je údajně v normě.

(EN) <http://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/37870/>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/295274/>

(EN) <http://www.rferl.org/a/azerbaijan-oil-industry/28201499.html>

(EN) <http://jam-news.net/Publication/Get/en-US/3187>

Náhorní Karabach – další oběti takzvaně zamrzlého konfliktu

Vzájemné ostřelování podél kontaktní linie mezi vojáky Ázerbájdžánu a mezinárodně neuznané Náhorně-karabašské republiky neutichlo ani koncem roku. Přestřelka, ke které došlo 29. prosince, si vyžádala minimálně čtyři oběti a několik zraněných. Podle arménského ministerstva obrany se ázerbájdžánské vojsko snažilo o frontový průnik nedaleko vesnice Činari. Ázerbájdžán a Arménie bojují o Náhorní Karabach od roku 1988. Mezinárodní společenství ve sporu podporuje teritoriální integritu Ázerbájdžánu a arménskou *de facto* správu nad tímto územím a dalšími sedmi ázerbájdžánskými okresy nazývá okupací. Konflikt, který je v politologických publikacích nazýván „zamrzlým“, si již vyžádal více než 30 tisíc obětí. V dubnu 2016, kdy během čtyř dní zemřelo 75 arménských a ázerbájdžánských vojáků, hrozilo, že konflikt přeroste v regulérní válku.

(EN) <http://www.rferl.org/a/nagorno-karabakh-armenia-azerbaijan-soldiers-killed/28203932.html>

(RU) http://www.kavkaz-uzel.eu/category/Karabakh_bad_peace_or_war

Schůzka Netanjahu s Alijevem

Izraelský premiér Benjamin Netanjahu se 13. prosince sešel v Baku s prezidentem Ázerbájdžánu Ilhamem Alijevem. Podle oficiálních informací prezidentské kanceláře státníci probírali bilaterální otázky. Netanjahu se měl též setkat s představiteli ázerbájdžánské židovské komunity. Někteří iránské státní úředníci a duchovní schůzku kritizovali. Baku však považuje Izrael za strategického partnera, díky němuž může vést vyváženější zahraniční politiku i přesto, že Ázerbájdžán je muslimskou – převážně šíitskou – zemí.

(EN) <http://www.rferl.org/a/azerbaijan-israel-aliyev-netanyahu-talks-baku/28173916.html>

(EN) <http://embassies.gov.il/MFA/PressRoom/2016/Pages/PM-Netanyahu-Meets-with-Azerbaijan-President-Aliyev-13-December-2016.aspx>

(EN) <http://www.rferl.org/a/israel-netanyahu-visit-azerbaijan-kazakhstan/28172343.html>

Novoroční bilancování

Redaktoři Radia Svoboda (*Azadliq*), financovaného americkým kongresem, zadali hlavním představitelům ázerbájdžánské opozice tyto otázky: „Posunul se Ázerbájdžán v roce 2016 dopředu, či udělal krok zpět? A co můžeme očekávat od roku 2017?“ Ali Kerimli, předseda Ázerbájdžánské lidové fronty, připomněl hlubokou socioekonomickou krizi v zemi – ekonomika se podle něj meziročně propadla o 46 procent. Legislativní změny se namísto reformem soustředily na odvádění pozornosti od reálných problémů – hlavním důvodem byla snaha úřadů zabránit společenským protestům. Kerimli se do roku 2017 nedívá s optimismem: národní měna *manat* bude dále klesat, ceny a inflace naopak porostou, občané budou mít čím dál větší problémy finančně pokrýt i nezákladnější životní potřeby. Předseda strany Musavat Arif Hadžili tvrdí, že celé období Alijevova režimu lze považovat za zpátečnické – vzdělávací a zdravotnický systém je v troskách, počet politických vězňů rok od roku roste, rozpočet na rok 2017 je třetinový oproti zamýšlenému. Hadžili je přesvědčený, že v roce 2017 bude „epicentrem politické a ekonomické krize“, která vyústí ve větší politickou angažovanost občanů a novou vlnu protestů. Bilanci roku 2016 připravila i redakce zpravodajského portálu *JamNews*, který se během loňského roku etabloval na jednu z nejzajímavějších multimediálních platform informujících o zemích jižního Kavkazu.

(EN) <https://www.meydan.tv/en/site/society/20219/>

(EN) <http://jam-news.net/Publication/Get/en-US/3226>

Nejasné prodloužení misí OBSE

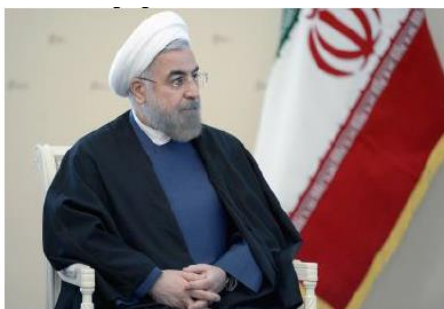
Prodloužení mandátů misí OBSE v Arménii, Tádžikistánu, Kyrgyzstánu a Uzbekistánu je ohroženo diplomatickými spory ve stálé radě OBSE. Mandáty všech misí skončily 31. prosince 2016 a zatím nebylo dosaženo dohody o jejich prodloužení. Mise nyní zůstávají otevřené a řeší pouze administrativní „mimo-mandátní“ úkoly. Rakousko, kterému bylo koncem roku předáno předsednictví OBSE, nyní vede jednání tak, aby bylo co nejdříve dosaženo konsenzu. Situace ohledně neprodloužení mise OBSE v Jerevanu má základ v diplomatickém sporu mezi Arménií a Ázerbájdžánem ohledně rozpočtů některých programů týkajících se bezpečnosti. V reakci na tento spor Arménie vetovala jinak automatické prodloužení mise. Nynější situace má negativní dopad především na personál misí OBSE, který je mnohdy rozčarován neschopností organizace plnit své stanovené úkoly.

(EN) <http://www.azernews.az/nation/107686.html>

(EN) <http://www.eurasianet.org/node/81896>

(EN) <https://massispost.com/2017/01/osce-pa-president-calls-extension-mandate-osce-office-armenia/>

Íránský prezident Hasan Rúhání na návštěvě Arménie

Hasan Rúhání

Zdroj: Wikimedia Commons

Íránský prezident Hasan Rúhání přijel 21. prosince na oficiální návštěvu Arménie. Návštěva je dalším milníkem ve zlepšování vzájemných vztahů mezi oběma státy. Rúhání se setkal s arménským prezidentem Sarkisjanem. Kromě potvrzení již dohodnutých projektů spolupráce Rúhání oznámil záměr učinit z Arménie íránský „koridor na západ“ a rozvinutí transportního koridoru mezi Černým mořem a Perským zálivem. Zatím nebylo oznámeno, jak do projektu zapadá Turecko či Gruzie. Dobré vztahy s Íránem jsou pro Arménii extrémně důležité. Zejména proto, že je to kromě Gruzie jediný soused, se kterým má země přátelské vztahy. Rúhání pokračoval návštěvou Střední Asie, kde mimo jiné jednal o možnosti připojení země k Šanghajske organizaci pro spolupráci.

(EN) <http://www.rferl.org/a/iran-rohani-armenia-visit/28188700.html>

(EN) http://commonsplace.eu/index.php?m=23&news_id=4042

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/a/28196379.html>

(EN) http://commonsplace.eu/index.php?m=23&news_id=4047

Obnovení spolupráce mezi EU a Arménií

Vyjednávání mezi Arménií a EU jsou na dobré cestě, v roce 2017 by měla být podepsána společná dohoda o spolupráci. Po jednání v Bruselu v prosinci 2016 se tak vyjádřily obě strany. Vyjednávání o nové dohodě započala v prosinci 2015. Předcházelo jim chladné období mezi oběma stranami, které bylo způsobeno arménským odmítnutím připravované Asociační dohody v září 2013. Arménie namísto toho vstoupila 1. ledna 2014 do „konkurenční“ Eurasijské unie vedené Ruskem. Nynější dohoda by měla zahrnovat mnoho elementů z původní asociační dohody. EU se v ní například zavazuje poskytnout celkem 7 milionů € na podporu volební reformy.

(EN) <http://vestnikkavkaza.net/analysis/The-European-Union-and-future-with-the-South-Caucasus.html>

(EN) http://commonsplace.eu/index.php?m=23&news_id=4035

Jmenován prozatímní spolupředseda Minské skupiny za USA Hoagland

Spojené státy ke konci roku představily prozatímní náhradu na pozici spolupředsedy Minské skupiny OBSE, která má na starost vyjednávání v konfliktu o Náhorní Karabach. Prozatímním spolupředsedou bude Richard Hoagland. Nahradí odstoupivšího Jamese Warlicka, který nastupuje do prestižní ruské advokátní kanceláře. Velvyslanec Hoagland má bohaté zkušenosti s působením na podobné pozici, především ze Střední Asie. Naposledy vedl americko-ruskou vojenskou koordinaci pro zastavení válečných akcí v Sýrii. Hoagland vzbudil v Arménii pozornost také svým odmítáním arménské genocidy. Trvalá náhrada za Warlicka bude oznámena později. Vzhledem k nabití agendě prezidenta Trumpa, co se týče jmenování velvyslanců, to může být v horizontu měsíců.

(EN) http://commonsplace.eu/index.php?m=23&news_id=4053

(EN) <http://armenianweekly.com/2016/12/30/hoagland-minsk-group/>

(EN) <http://asbarez.com/158589/anca-reacts-to-hoaglands-appointment-as-interim-osce-minsk-group-u-s-co-chair/>

(EN) <https://diplopundit.net/2016/12/31/osce-minsk-group-james-warlick-steps-down-richard-hoagland-assumes-co-chair-position/>

Ruské ministerstvo zahraničí uzavřelo rok zmínkou o Náhorním Karabachu

Ruské ministerstvo zahraničí zmínilo zprostředkování příměří mezi Arménií a Ázerbájdžánem po „čtyřdenní válce“ v Náhorním Karabachu v dubnu 2016 jako jeden z úspěchů své zahraniční politiky. Zmínka se objevila v ministerském dokumentu nazvaném „Hlavní výsledky zahraniční politiky 2016“. Hlavními úspěchy byly podle dokumentu setkání náčelníků štábu ozbrojených sil Arménie a Ázerbájdžánu v Moskvě a následná de-eskalace po setkání ve Vídni a v Petrohradě. Dokument také oceňuje spolupráci států OSKB (Organizace smlouvy o kolektivní bezpečnosti) ohledně řešení konfliktu a prohlubování spolupráce v rámci organizace. Náhorní Karabach se také stal jedním z „trendů“ ruského vyhledávače Yandex za rok 2016 v kategorii událostí.

(EN) <https://armenpress.am/eng/news/873465/russian-mfa-sums-up-year-2016-with-a-reference-to-nagorno-karabakh-conflict-and-relations-with-armenia.html>

(EN) <http://vestnikkavkaza.net/news/Nagorno-Karabakh-enters-Yandex-trending-search-list.html>

(EN, RU) http://www.mid.ru/en/foreign_policy/news/-/asset_publisher/ckNNonkJE02Bw/content/id/2580761

K odběru měsíčního zpravodajství z jižního Kavkazu se můžete snadno přihlásit na <http://www.cestainiciativy.cz>

Líbí se vám zpravodajství? Pomozte nám pokračovat v jeho vydávání!

NEzávislé Sociálně Ekologické HNUTÍ – NESEHNUTÍ

tř. Kpt. Jaroše 18, 602 00 Brno, tel.: 543 245 342, e-mail: brno@nesehnuti.cz

<http://www.nesehnuti.cz>

Na vzniku tohoto přehledu zpráv se podíleli:
Ondřej Zacha, Jakub Šimák, Pavla Švecová, Jaromír Němec

Poznámky:

Názvy některých měst i území na jižním Kavkaze se staly součástí politických bojů, které navazují na přímé vojenské konflikty mezi různými nepřátelými zeměmi. Proto se můžete ve zpravodajství v ruském i anglickém jazyce setkat s názvy jako Sukhumi/Sukhum, Stepanakert/Khankendi [1], Tskhinvali/Tskhinval, South Ossetia/Tskhinvali Region apod. V tomto zpravodaji se snažíme používat pro pojmenování hlavních měst neuznaných či částečně uznaných území jazykovou podobu, která byla konzultována s Ústavem pro jazyk český Akademie věd České republiky (pokud taková podoba existuje).

Pro bezprostřední vzhled a ilustraci některých názorových postojů politického života na jižním Kavkaze občas uvádíme i odkazy na zdroje, které vyjadřují stanovisko pouze jedné ze zainteresovaných stran či na zdroje, které v žádném případě nelze označit za nezaujaté. V žádném případě to neznamená, že se redakce tohoto zpravodaje ztotožňuje se všemi názory či východisky médií, jejichž odkazy uvádíme.

[1] Ázerbájdžán v roce 1991 přejmenoval město na Chankendi a používá pouze tento název, Arménie a arménské obyvatelstvo, které nyní město ovládá, používají název Stepanakert vzniklý v dobách Sovětského svazu v roce 1923.

TRANSITION

Projekt byl podpořen z prostředků Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu transformační spolupráce ČR.